

ISSN 0125-7447

รายงาน
การเฝ้าระวังโรค
ประจำสัปดาห์
WEEKLY EPIDEMIOLOGICAL
SURVEILLANCE REPORT

VOLUME 16 NUMBER 25

JUNE 28, 1985

ผู้ป่วยและผู้เสียชีวิตจากการแพ้วัคซีน ป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า- กรุงเทพมหานคร	296
รายงานการค้นหาผู้ป่วยมาลาเรีย- กุมภาพันธ์ 2528	299
Influenza-กรุงเทพมหานคร	306
สถานการณ์โรค	306

การสอบสวนโรค

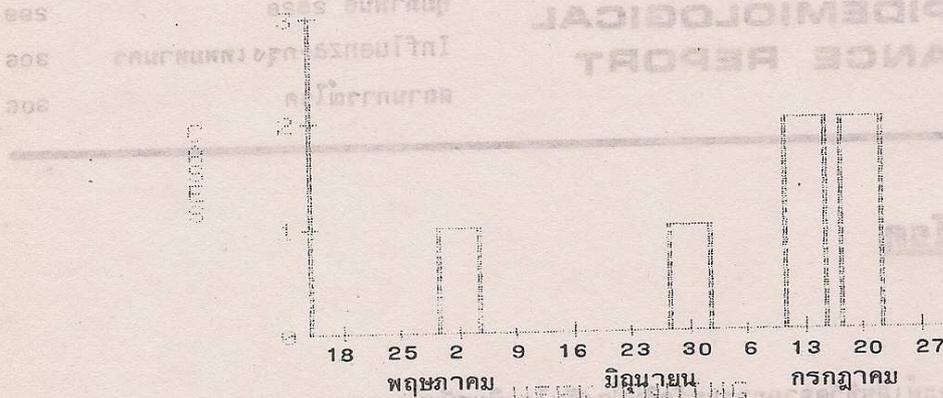
ผู้ป่วยและผู้เสียชีวิตจากการแพ้วัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า-กรุงเทพมหานคร

Adverse reactions and death from semple rabies vaccine-Bangkok Metropolis

เมื่อวันที่ 2 สิงหาคม 2527 กองระบาดวิทยา ได้รับรายงานจากโรงพยาบาล
บำราศนราทร ว่ามีผู้ป่วยด้วยอาการ meningoencephalitis หลังจากได้รับวัคซีนเข็มเป็ล
เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลหนึ่งรายและเสียชีวิตแล้ว เพื่อค้นหาผู้ป่วยที่มีอาการแทรกซ้อนทาง
สมองหลังจากได้รับวัคซีนเพิ่มเติม จึงได้เริ่มทำการสอบสวนโรคหลังจากนั้นในกลุ่มผู้รับวัคซีนเข็มเป็ล
จากล็อต (lot) เดียวกันและล็อตข้างเคียงอีกหนึ่งล็อต ซึ่งนำออกใช้พร้อมกัน โดยการ review
เวชระเบียนผู้ป่วยจาก 5 โรงพยาบาลใหญ่ (บำราศนราทร, ศิริราช, รามาธิบดี, จุฬาลงกรณ์,
และเด็ก) ในกรุงเทพมหานคร ที่มีประวัติได้รับวัคซีนทั้งสองล็อตดังกล่าวและมีอาการ
1) meningitis and/or encephalitis, 2) myelitis, หรือ 3) neuritis เกิดขึ้น
ตามมาภายใน 30 วัน

จากผู้ได้รับวัคซีนเข็มเป็ลทั้ง 2 ล็อตรวม 722 คน พบผู้ป่วยมีอาการแทรกซ้อนทาง
สมองรวม 6 ราย (0.8%, หรือทุก 1 คนต่อผู้รับวัคซีน 120 คน) เป็นเพศชายทั้งหมด อายุ 8,
9, 26, 30, 30, และ 31 ปีตามลำดับ ในจำนวนนี้เสียชีวิต 1 ราย (case-fatality
rate 17%) ที่โรงพยาบาลบำราศนราทรดังได้กล่าวแล้ว รายที่เสียชีวิตอายุ 30 ปี ได้รับ
เข็มเป็ลวัคซีนวันรุ่งขึ้นหลังจากถูกสุนัขกัดในขนาด 5 ซีซี เป็นเวลา 14 วัน ผู้ป่วยเริ่มมีอาการหลัง
จากได้รับวัคซีน 4 วันและเสียชีวิตอีก 13 วันต่อมา สุนัขที่กัดผู้ป่วยไม่มีอาการของโรคพิษสุนัขบ้าเลย
และยังมีชีวิตอยู่จนถึงปัจจุบัน

รูปที่ 1 ผู้ป่วยจากการแพ้เข็มเป็ลวัคซีน,
กรุงเทพมหานคร, มิถุนายน-กรกฎาคม
2527

ในจำนวนผู้ป่วย 6 ราย พบว่ามีอาการของ meningitis 4 รายและ meningoencephalitis 2 ราย ผู้ป่วยเริ่มมีอาการหลังจากได้รับวัคซีนตั้งแต่ 4-13 วัน ส่วนใหญ่มีอาการป่วยในช่วงเดือนกรกฎาคม 2527 (รูปที่ 1) ได้รับวัคซีนขนาด 2 ซีซี เป็นเวลา 14 วัน สี่ราย ขนาด 5 ซีซี เป็นเวลา 14 วัน หนึ่งราย และขนาด 5 ซีซี เป็นเวลา 21 วัน หนึ่งราย อาการของผู้ป่วยทั้งหมดประกอบด้วย ไข้ 6 ราย (100%) ปวดศีรษะ 6 ราย (100%) คอแข็ง 6 ราย (100%) ปวดหลัง 5 ราย (83%) ความรู้สึกตัวลดลง 2 ราย (33%) ปัสสาวะลำบาก 2 ราย (33%) มีเซลล์ในน้ำไขสันหลัง >5 /ลบ.มม. 6 ราย (100%) และมีโปรตีนในน้ำไขสันหลัง >40 mg% 5 ราย (83%)

ผู้รายงาน โรงพยาบาลบำราศนราดรุร, โรงพยาบาลศิริราช, โรงพยาบาลรามธิบดี,
โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์, โรงพยาบาลเด็ก, Rabies surveillance
กองระบาดวิทยา, โครงการศึกษาฝึกอบรมในสาขาระบาดวิทยา
กระทรวงสาธารณสุข

บรรณาธิการ รายงานนี้เป็นรายงานที่สองของผู้ป่วยที่มีอาการแทรกซ้อนจากเซม เบิลวัคซีนในปีนี้ (1) เป็นที่ทราบกันดีทั่วไปว่า risk ของอาการแทรกซ้อนทางสมองหลังจากได้รับ เซม เบิลวัคซีน นั้นค่อนข้างสูง 1:600-1:9000 (2,3) ในประเทศไทยมีผู้รายงานว่าพบได้ประมาณ 1:1000-1:3000 (4) การสอบสวนโรคครั้งนี้ ชี้ให้เห็นว่าในความเป็นจริงอาการแทรกซ้อนทางสมองอาจพบได้บ่อยและสูงกว่าที่เคยมีรายงานและอ้างอิงกันไว้ นี่เป็นปัญหาที่สำคัญอย่างยิ่งของวัคซีน เซม เบิลที่ใช้กันอย่างกว้างขวางอยู่ทุกวันนี้ การนำวัคซีนชนิดอื่น ๆ ที่มีความปลอดภัย และให้ภูมิคุ้มกันสูงกว่ามาใช้แทนยังมีปัญหาอยู่หลายประการ เป็นต้นว่า ในเรื่องราคาสำหรับ human diploid cell vaccine และในเรื่องกำลังการผลิตที่ยังผลิตได้น้อยมากในปัจจุบัน สำหรับ suckling mouse brain vaccine

ผู้ที่เสียชีวิตหนึ่งรายในครั้ง นี้ เป็นตัวอย่างที่สะท้อนให้เห็นถึง risk ของการได้รับ เซม เบิลวัคซีน เป็นอย่างดี จากประวัติพบว่าไม่ได้ถูกสุนัขที่เป็นโรคพิษสุนัขบ้ากัด แต่ได้ให้ประวัติ แพทย์ผู้รักษาว่าตนเองถูกสุนัขที่เป็นโรคพิษสุนัขบ้ากัดและสุนัขวิ่งหนีหายไป ไม่สามารถจะตัดหัวสุนัข นำส่งตรวจได้ จึงได้รับการรักษาด้วย เซม เบิลวัคซีนทันทีหลังจากนั้น ในแง่ปฏิบัติการตัดสินใจว่าจะฉีดหรือไม่ฉีด เซม เบิลวัคซีน เป็นเรื่องสำคัญมาก ต้องคำนึงถึงประโยชน์และโอกาสเสี่ยงที่จะเกิดอาการแทรกซ้อนกับผู้ป่วยแต่ละราย การชักประวัติผู้ที่สัมผัสหรือถูกกัดโดยสัตว์ที่สงสัยว่าจะเป็นโรคพิษสุนัขบ้า จึงควรทำอย่างละเอียดและพิจารณาอย่างรอบคอบ นอกจากนี้แล้ว การติดตามดูแลผู้ได้รับการฉีดวัคซีนไปแล้วอย่างใกล้ชิด เป็นเรื่องสำคัญอีกอย่างหนึ่ง ที่จะช่วยให้ค้นพบอาการแทรกซ้อนได้ตั้งแต่แรกเริ่มและหยุดการให้วัคซีนได้ทันที (5)

เอกสารอ้างอิง

1. กองระบาศาตวิทยา ผู้ป่วยแพ้วัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า รายงานการเฝ้าระวังโรค ประจำสัปดาห์ 2528; 16: 125
2. Pait CF, Pearson HE. Rabies vaccine encephalomyelitis in relation to incidence of animal rabies in Los Angeles. Am J Publ Hlth 1949; 39: 875
3. Mckendrick AG. Bull Hlth Org League Nations 1940; 9: 31.
4. Sinhaseni A. The current status of rabies problem in Thailand. Unpublished data (1977)
5. คณะกรรมการพิจารณาการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค คู่มือการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค กระทรวงสาธารณสุข 2528